

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2013/14:7

Stenografiska
uppteckningar
2013/14:7

Fredagen den 25 oktober

1 § Europeiska rådet

Återrapport från möte i Europeiska rådet den 24–25 oktober 2013

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsministern välkommen till denna återrapportering från Europeiska rådets möte.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande och ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Europeiska rådet möttes under gårdagen och i dag för att diskutera en rad olika frågor. Det har framför allt handlat om att vidta åtgärder för att hjälpa Europa ur den ekonomiska kris som har präglat många medlemsländer de senaste åren. Specifikt har vi diskuterat åtgärder för att främja den digitala ekonomin, att utveckla tjänstehandeln och att stärka unionens innovationskraft.

Vi har också diskuterat EMU-fördjupning och stämt av läget vad gäller arbetet med att upprätta en bankunion. Detta gjorde vi i går kväll tillsammans med ECB:s ordförande Mario Draghi.

I går kväll redogjorde också Frankrike och Tyskland för sina avsikter att genom bilaterala samtal med USA hitta en samsyn vad gäller elektronisk avlyssning, som aktualiserats de senaste dagarna genom uppgifterna om att flera EU-ledare sägs ha avlyssnats.

I dag har vi framför allt fortsatt diskussionen om ekonomin, åtgärder inom tjänstesektorn samt den mycket tragiska flyktingkatastrofen utanför Lampedusa och vad EU kan göra för att försöka förhindra att liknande olyckor äger rum i framtiden. Likaså har vi i dag stämt av förberedelserna inför toppmötet om östliga partnerskapet i Vilnius i slutet av november.

Herr ordförande! Vi har haft en omfattande diskussion om utvecklingen av det digitala området. Kommissionens ordförande José Manuel Barroso gjorde en inledande presentation och gick igenom de utmaningar som Europa står inför. Han pekade på det faktum att innovation och digitalisering av ett lands ekonomi är nära sammankopplade. Det finns dock stora klyftor mellan medlemsländerna vad gäller satsningar på innovation. EU har ibland också svårigheter att kommersialisera sina innovationer, det vill säga omvandla kreativa idéer till nya produkter och tjänster.

Barroso pekar på den stora potentialen i den digitala ekonomin inom EU vad gäller både jobb och förädlingsvärde. Ny informationsteknik har omvandlat många marknader, till exempel utbildningssektorn och bilbranschen.

Från svensk sida välkomnar vi att fokus nu sätts på den digitala agendan. Vi har understrukt vikten av att påskynda genomförandet av initiativ gällande till exempel e-identifiering, e-fakturering och e-upphandling. Viktigt i sammanhanget är att värna frihandel, öppenhet och innovation också på detta område. Vi har även understrukt vikten av att tillräcklig tid medges för en grundlig behandling av det telekompaket som kommissionen presenterade i början av oktober. Det är viktigare att få bra regler på detta område än att det går fort.

Herr ordförande! Även tjänstesektorns utveckling är mycket viktig för Europas tillväxt och konkurrenskraft. Jag har tidigare påtalat för EU-nämnden att denna sektor i dag svarar för mer än 70 procent av EU:s samlade bnp. Från svensk sida har vi länge drivit att det tjänstedirektiv som nu finns måste tillämpas bättre för att uppnå mer handel mellan medlemsländer. Det finns många åtgärder som kan vidtas för att förbättra tillämpningen av tjänstedirektivet, till exempel åtgärder för att minska missbruket av möjligheten att bibehålla nationell lagstiftning som man anser vara proportionerlig men som egentligen bara leder till att utländska tjänsteutövare utestängs.

Jag är därför mycket glad att Sverige i slutsatstexten kunnat få igenom tillägg som innebär att årliga rapporter måste produceras om framsteg vad gäller nationella reformer på tjänsteområdet. Likaså är det mycket positivt att Sverige fick gehör för att genom kommissionen ta fram en vägledning om hur proportionalitetsreglerna får användas.

Herr ordförande! Vi hade också en diskussion om behovet av en fördjupning av den ekonomiska och monetära unionen. Diskussionen handlade framför allt om hur vi ska säkerställa att nödvändiga ekonomiska reformer verkligen genomförs i medlemsländerna. Slutsatserna på detta område avspeglar att arbetet fortsätter. Vi återkommer till dessa frågor vid vårt nästa möte i december – detta i väntan på att förslagen på området konkretiseras.

En lägesavstämning av arbetet vad gäller upprättandet av en bankunion gjordes också. ECB-chefen Mario Draghi informerade om hur han avser att genomföra stresstester för de europeiska bankerna för att genomlys kvaliteten på deras tillgångar.

Herr ordförande! Tyskland och Frankrike tog upp de senaste dagarnas rapportering om avlyssningen av EU-ledare. Detta ledde till ett uttalande av stats- och regeringscheferna som har bilagts slutsatserna. I uttalandet fattas inga beslut utan noteras endast att Tyskland och Frankrike avser att genomföra bilaterala samtal med USA i avsikt att finna en samsyn på området före årets slut. Det noteras också att andra medlemsländer – alla som så önskar – är välkomna att ansluta sig till detta initiativ.

Från svensk sida tog vi ingen ställning till detta initiativ, som vi inte hade fått någon information om i förväg och därför inte heller hade kunnat förankra med EU-nämnden. Inför ett sådant ställningstagande är det viktigt att få mer information om ramarna för den överenskommelse man tänker sig från tysk och fransk sida. Dessutom är detta en fråga som främst berör nationell kompetens.

Herr ordförande! På brittiskt initiativ har texten om bättre reglering stärkts något. Vi kommer att återkomma till denna fråga vid toppmötet i juni nästa år. Frågan om bättre reglering kommer också att hanteras inom ramen för den europeiska terminen.

Herr ordförande! Vi diskuterade i dag även de senaste veckornas tragiska händelser utanför Lampedusa och Malta och de många asylsökande som har kommit till andra länder. Som EU-nämnden säkert vet tar fem EU-länder – det nämndes också av kommissionens president i dag, och Sverige är ett av dessa fem länder – emot 70 procent av EU:s asylsökande. Sverige välkomnar att den aktionsgrupp som medlemsländerna nu bildat i första hand ska inventera de instrument som redan finns. Mycket mer kan göras inom ramen för nuvarande regelverk.

Ett välfungerande gemensamt europeiskt asylsystem är den viktigaste garantin för solidaritet inom EU, det vill säga ett asylsystem där alla medlemsstater lever upp till den gemensamma lagstiftningen och där asylsökande får sin ansökan prövad på ett likvärdigt sätt i alla EU:s medlemsländer. Samtliga medlemsländer måste ta sitt ansvar och i samråd med UNHCR ge skydd åt fler människor genom vidarebosättning.

Slutligen har vi också stämt av situationen inför toppmötet om det östliga partnerskapet som äger rum i Vilnius i slutet av november. Detta blir ett viktigt möte både för att föra partnerländerna närmare EU och för det fortsatta reformarbetet i de berörda länderna. Som slutsatstexten nämner hoppas vi att tillräckliga framsteg ska ha uppnåtts för att vi ska kunna underteckna associeringsavtalet och det djupgående frihandelsavtalet med Ukraina samt parafera motsvarande avtal med Moldavien och Georgien.

Herr ordförande! Jag är därmed redo att svara på nämndens frågor.

Anf. 3 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Jag börjar med frågan om den digitala agendan. Vi har slagit vakt om den i Sverige och tycker att det är viktigt att utveckla det, inte minst på de områden där vi har kommit långt och Europa inte har kommit särskilt långt. Det hindrar till och med handel över de europeiska gränserna. Det handlar inte bara om att det finns en klyfta mellan satsningarna utan det gäller också att kunna använda de digitala metoderna. Man kanske inte har ekonomiska förutsättningar för att göra det, men det kanske också finns kognitiva problem som gör att man helt enkelt inte kan använda sig av de digitala möjligheter som finns.

I det sammanhanget vill jag fråga om statsministern tog upp det eller om det diskuterades under mötet? Det blir allt tydligare i den digitala debatten.

Min andra fråga handlar om tjänstesektorn. Socialdemokraterna delar helt och hållet regeringens uppfattning att tjänstedirektivet måste komma på plats och gälla alla länder. Dock finns den lilla farhågan att man i ambitionen att tjänstedirektivet ska vara så liberalt som möjligt även tafsar på till exempel regler kring arbetsrätt och lagstiftning för löntagare. Kom den diskussionen upp?

Vad menade man när man diskuterade nödvändiga ekonomiska reformer under det fördjupande eurosamarbetet? Handlade det bara om att

spara sig ur kriserna och om att problemen är väldigt tunga för medborgarna i dessa länder?

Slutligen, herr ordförande, vill jag fråga om bankunionen. Togs det några avgörande beslut eller var det snarast en återrapport av vad som redan har sagts?

Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Uttrycket digital klyfta användes av några medlemsländer, framför allt för att säga att de låg efter på detta område jämfört med länder som Sverige. Det påpekades att detta förutsågs i budgetförhandlingarna i våras. I en av boxarna finns det särskilda anslag för att göra det möjligt att utjämna detta. Det är en enorm konkurrensfördel att ligga längre fram än andra när det gäller användningen av mobilt internet och att också ha de tekniska förutsättningarna för det.

Jag vill även tillägga, som jag sade till EU-nämnden, att det dessutom är en uppenbart svår gränsdragning att avgöra vad som är marknadsmässig utbredning av digitalisering och när offentliga åtaganden egentligen behöver ta vid. Det gäller även ett land som Sverige, och det är högst påtagligt när det gäller andra länder. Återigen, vår budget och satsningar som görs inom EU-systemet syftar till att utjämna den digitala klyfta som finns.

Diskussionen om tjänstehandel blev mer av en redovisning av åtgärder för att komma närmare ett genomförande. Därför begärde vi att få in den skrivningen i en årlig återrapport. I grunden gick vi inte in mer specifikt på de olika delarna, men vi har bett kommissionen utreda och ge vägledning för vad proportionalitetsreglerna egentligen betyder.

Det handlar både om vad som är acceptabelt att hänvisa till men också det som i realiteten mest är förtäckta sätt att jobba med protektionism. Även det är en svår avvägning. Jag nämnde bland annat hur man med särskilda yrkeskvalifikationer förbjuder folk som inte har rätt utbildning eller rätt titel i ett enskilt land att verka inom tjänstehandeln baserat på detta.

När det gäller reformerna utgick dagens diskussion huvudsakligen från vissa länders stora behov av vad vi gör med Europeiska investeringsbanken, i brist på egen marknadsfungerande finansiering av krediter för små och medelstora företag. Det var huvuddiskussionen i dag när det gäller hur vi nu lägger en bättre grund för tillväxt i Europa.

Vår invändning var att det är bra att man får grund för krediter, men vi är mycket försiktiga med att gå mot det som kallas värdepapperisering eftersom vi är oroliga för att vi med det köper in sämre krediter. Det finns dock en skrivning där man säger att man framgent ska titta på vad det kan innebära. Skälet till det är att detta nu är en överlevnadsfråga för många länder eftersom de inte själva har tillräckligt fungerande finansiella marknader.

Börje Vestlund frågade om det fattades nya beslut. Nej, inte som jag uppfattade det. Det är entydigt att det hänvisas till decembertoppmötet för bland annat kontraktuella arrangemang och en möjlig eurozonssolidaritetsfond och en del annat. Vi får återkomma till om det är realistiskt eller möjligt. Det gäller också den särskilda avvecklingsmekanismen som för oss kanske är den springande punkten i hur vi ska utvärdera bankun-

ionen, men där är vi inte framme vid beslut. Det pågår mycket arbete, men vi fattade inga nya beslut på mötet.

2013/14:7
25 oktober

Anf. 5 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för återrapporten!

Jag har en fråga gällande tidtabell för proportionalitetsprövningen. Kommissionen får nu ett från svensk sida välkommet uppdrag att titta på detta. Hade ni någon diskussion om inom vilken tidsram man kan vänta sig att kommissionen ska återkomma till rådet och andra lagstiftande organ?

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det hade vi inte så specifikt. Vi länkar tidtabellen till den europeiska terminen. Den brukar diskuteras mycket på mars-toppmötet, och det är mycket möjligt att det kan återkomma då. I slutsatserna finns dock ingenting specifikt skrivet om någon tidtabell. Vi fick med att den ska finnas. Det är ett sätt att säga till kommissionen att arbeta vidare med frågan. Rimligen kommer den upp på marstoppmötet.

Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

Vi har fått delar av rådsslutsatserna översända, dock inte alla. Därför har jag lite svårt att se om det har blivit några förändringar i det avsnitt som handlar om EMU och tidtabellen för hur arbetet ska gå vidare.

Jag efterfrågade på mötet häromdagen att vi skulle försöka mjuka upp skrivningarna gällande hur mycket makt som ska ligga på EU-nivå och hur hårda skrivningarna ska vara om övervakning av de landsspecifika rekommendationerna med mera. Var det någon diskussion på toppmötet om det?

Det andra handlar om händelserna på Lampedusa och de skrivningar som fanns om migrationsströmmar. Jag efterfrågade att det skulle finnas formuleringar om fler lagliga vägar in i EU. Tog statsministern upp detta på mötet? Har det blivit några förändringar i slutsatserna, eller skjuts det bara fram till juni nästa år? Jag tycker att det är lite lång tid att vänta med dessa frågor.

Den tredje frågan handlar om det statement man gjorde om telefonavlyssningen, där Frankrike och Tyskland vill ha bilaterala samtal. Vilka konsekvenser får dessa på bland annat Swiftavtalet och handelsavtalet med USA? Blir det några effekter på det? Det är allvarliga anklagelser som riktas mot USA, och jag tycker inte att USA har svarat på något vettigt sätt. Hade ni någon diskussion om detta på rådsmötet?

Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! De landsspecifika rekommendationerna diskuterades vid förra toppmötet. Det är allmänt etablerat att de är en del av den europeiska terminen och att de tas emot och reageras på från de respektive medlemsstaterna. Något utöver det har inte sagts på det här toppmötet. Alla delar i fördjupningen av EMU talade vi om, men inga nya beslut togs utan hänvisning skedde till nästa toppmöte i december.

När det gäller fler lagliga vägar in i EU och Lampedusadiskussionen kan jag säga att situationen av många länder beskrivs med att nu kommer ett stort antal människor. Vi har tillsatt en arbetsgrupp som bland annat ska se över hur det har påverkat situationen i Medelhavet. Det breddades till att även gälla sydöstra Europa eftersom situationen i Grekland och Bulgarien också bör belysas i det sammanhanget.

Kommissionen redovisade att när vi talar om hur det sprids över Europa, hur människor kommer in och var de till slut landar för asylprövning, måste man också ta in situationen i norra Europa. Det är mycket man måste ta hänsyn till. Vi ska återkomma till arbetsgruppen och dess arbete i december. Jag vet att det står juni; vi ska tydligen återkomma då, men också i december ska vi tala om detta. Det finns till och med en skrivning som säger att vi ska vara beredda att fatta beslut om möjliga förslag från arbetsgruppen.

Diskussionen blev mer en möjlighet att berätta vad som skett, lite grann vad som sker just nu och en tydlig återkomst till hur man regelmässigt och rammässigt ska hantera frågan. Många initiativ har tagits, inte minst av Cecilia Malmström, men det hänvisades som sagt till december.

I fråga om Frankrike och Tyskland vill jag understryka för EU-nämnden att vi har varit med om det många gånger förut. Frankrike och Tyskland sade på en presskonferens att de avsåg att göra vissa saker som de sedan rapporterade om till Europeiska rådet vid middagen i går. Det skrevs ett papper som mer är en beskrivning av att de har mottagit informationen. Om deras avsikter var [ohörbart] vill jag påpeka för EU-nämnden, eftersom detta är nationell kompetens. Det finns alltså inte EU-kompetens att besluta inom det området. Det blev mer ett mottagande av information. Det kopplades inte ihop med Swift eller med de påbörjade frihandelsförhandlingarna i de diskussioner vi hade.

Jag tycker att vi ska följa och se vad de redovisar att samtalen möjligen har lett till. Men jag vill understryka för EU-nämnden att det redan i somras fanns en reaktion att toppmötena skulle vara avlyssnade och att EU:s institutioner på olika sätt också skulle vara föremål för det. Därför tog EU som institution ett initiativ gentemot USA. En arbetsgrupp redovisade vad som hade skett och tog bland annat upp de svar Barack Obama gav i Stockholm i september. Han sade då att de har kapacitet att inhämta information som de inte bör använda. Ja, det har vi anledning att välkomna, men då vill vi naturligtvis att det i så fall lagregleras och blir utsatt för en demokratisk kontroll.

Det är flera processer som är i gång, bland annat EU-baserade. I ljuset av detta mottog vi alla informationen från Frankrike och Tyskland. Men, Ulf Holm, direkta frågor om det kopplades ihop med de två avtalen eller förhandlingarna ställdes inte.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag skulle vilja ställa en fråga om det östliga partnerskapet. När statsministern var här inför Europeiska rådet ställde jag en fråga gällande EU:s beredskap att stötta de partnerländer som nu avser att närma sig EU med frihandels- och associeringsavtal. Vi har sett hur till exempel Armenien är utsatt för ryska energipolitiska påtryckningar och har valt att inte närma sig EU utan i stället det ryska initiativet till en euroasiatisk tullun-

ion. Hur går diskussionerna mellan medlemsstaterna om att stötta länder som Ukraina, som riskerar motsvarande påtryckningar framöver?

Det andra jag vill ta upp var Ulf Holm också inne på, nämligen vilken kompetens EU har när det gäller avlyssning och liknande. I det uttalande som har skickats ut av presidenten Herman Van Rompuy står det i en avslutande mening att man också har pekat på den arbetsgrupp för data-skyddsfrågor som nu finns mellan EU och USA. Det ger närmast intryck av att det skulle finnas någon form av unionskompetens på området. Jag noterade att statsministern använde uttrycket ”främst nationell kompetens” om de här frågorna och vore tacksam om det kunde utvecklas.

Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

När det gäller det östliga partnerskapet är väl den stora frågan huruvida det kommer att ske avtalsundertecknande med Ukraina.

Ukraina betyder mycket med sin storlek och betydelse i ett landskap där de, vid sidan av EU:s ambition att vara en egen inre marknad men också ha bra handelsförutsättningar för länderna inom det östliga partnerskapet – de som finns i närområdet, EES-avtalet är ett exempel – möts av en rysk ambition att skapa en tullunion med länder runt Ryssland. Flera länder ställs då inför frågor av karaktären: Vilken av de två ska ni välja? Det är bland annat det som har materialiserats i Armenien. Det blir intressant i ljuset av om man låter Ukraina underteckna avtalet.

Mot det står de bilaterala diskussioner som finns med Ukraina, bland annat om det som kallas för selektiv rättvisa – det faktum att den tidigare premiärministern Julia Tymosjenko är fängslad och utan tillgång till den vård hon behöver.

Ja, det talades om detta, men mer som ett sätt att säga att så här ser det ut. Vad gör då EU? EU har nu omfattande kontakter med länder inom östliga partnerskapet och med Ryssland, vill jag understryka, som naturligtvis utgår från de värderingar vi har. Länder är fria att fatta sina egna beslut. I grunden tror vi på handel, och östliga partnerskapet är ett instrument för att på ett ordnat sätt närma sig dessa länder med tryck och krav på reformer.

Men vad som hinner göras och hur detta hinner utveckla sig fram till Vilnius vill jag inte spekulera i. Det är alldeles uppenbart att här sker omfattande kontakter. Jag noterar att utrikesminister Carl Bildt också är högradigt närvarande i diskussionerna.

Dataskydd är något som EU har ägnat sig åt, och vi diskuterar direktiv för hur det ska genomföras. Men när jag talar om effekter av nationell signalspaning och hur det har påverkat ett annat enskilt land eller till och med en enskild person är det inte specifik EU-kompetens att följa upp. Det var det vi försökte hålla isär här. När det handlade om en enskild person var det därför riktigt att det landet – eller två länder – var intensivt med i diskussionen. Det är den kombinationen. Om man ska göra justeringar, alltså lagbinda detta med rätt typ av demokratisk kontroll, kräver det nationellt beslutsfattande.

Vi välkomnar vad som kan komma ur dessa diskussioner, och vi kommer att ha möjligheter att förhålla oss till och gå igenom det vid senare tillfällen.

2013/14:7

25 oktober

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar särskilt för detta.

Anf. 12 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen. Jag tycker att statsministern har varit inne på samtliga tre frågor som jag hade inför mötet, så jag tänkte närmast ställa en följdfråga till det som Allan Widman har varit inne på gällande det uttalande som kom från Herman Van Rompuy.

Fanns det några som under diskussionen inför uttalandet menade att det skulle behövas en europeisk kompetens på dataskyddsområdet – antingen gentemot främmande makt eller för att säkerställa EU-medborgarnas integritet och kommunikation?

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Det raka svaret är att ingen tog upp det på det sättet. Det finns en direktivhantering som vi diskuterar när det gäller dataskydd. Men svaret är att ingen tog upp detta vidare.

Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag kan, precis som det tidigare har noterats i diskussionen, notera att detta är ett möte mellan mötena, så att säga.

Det är förvisso bra att man diskuterar åtgärder för att ta sig ur krisen, särskilt när man kan börja diskutera den typen av åtgärder utan att samtidigt tala om maktförskjutning eller att enskilda stater ska finansiera andra staters underskott.

Men det finns några andra saker som jag skulle vilja ta upp och som jag är lite mer bekymrad över. Diskuterades de sociala aspekterna och den sociala dimensionen av EU och EMU någonting mer än vad som har nämnts – om det nu har nämnts någonting om det? Jag förstår att det är frågor som kommer att komma upp senare, men har det förts någon form av fördiskussion om de här sakerna? Jag skulle gärna vilja ta del av den diskussionen i så fall.

När det gäller det östliga partnerskapet, som ska behandlas under november, undrar jag kort och gott vilken inställning övriga EU-länder har i frågan. Hur många EU-länder anser till exempel att EU inom en snar framtid kan eller ska utvidga unionen gentemot dessa länder? Och om så inte är fallet, vilka kriterier ställer man för att utvidga unionen bort mot de östliga länderna?

Jag vill också ställa en fråga om asylmottagningen i Europa och gemensamma regler. Jag vet att Sverige är ett av de länder som sticker ut, precis som statsministern nämnde. Det är ett av de länder som tar emot den stora merparten av asylsökande. Jag undrar hur övriga länder i EU ställer sig till ett gemensamt regelsystem för detta. Hur ser övriga länder på möjligheten att ta emot fler asylsökande till sina egna länder och på så vis fördela bördan inom unionen, så att säga?

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

När det gäller den sociala dimensionen diskuterades en så kallad scoreboard för sociala aspekter. Som så ofta när vi numera diskuterar valu-

taunionen blir det dels en diskussion som handlar om eurozonens länder, dels ett konstaterande att alla i grunden är med i den ekonomiska och monetära unionen. Men hur ser gränssnittet däremellan ut?

Det är mer komplicerat än man har klart för sig. Det blir att gå ned i enskildheter när det gäller vad som egentligen handlar om eurozonens länder och vad som i grunden handlar om alla. Det fördes en sådan diskussion bland annat om denna scoreboard. Ska den gälla alla? Är det i så fall frivilligt för länder som Sverige, som inte har euron som valuta? Och inom vilka områden? Ska den också föras in i och påverka när vi utformar makroekonomiska balansförfaranden?

Det är vår uppfattning från svensk sida att det tycker vi inte. Då svarar de: Ja, men Sverige behöver inte vara med om ni inte tycker att det är bra. Svaret är alltså att ja, det fördes sådana diskussioner inom ramen för den sociala dimensionen och mycket utifrån denna scoreboard, som den kallas.

Grunden för att utvidga EU ligger i de så kallade Köpenhamnskriterierna. Det var tydligt när vi satte upp det östliga partnerskapet att det inte var föremål för det. Det är ett polsk-svenskt initiativ som handlar om att skapa en relation till sex länder öster om Europa som är väldigt olika men ändå möjliggöra reformvägar för dessa länder som gör att de närmar sig Europeiska unionen och de värderingar som omfattar oss. Det tycker jag är viktigt.

Jag kan säga att alla har varit försiktiga med att uttala någonting när det gäller medlemskapsperspektiv. I så fall gäller som sagt de särskilda Köpenhamnskriterier [ohörbart = brus på telefonlinjen] meddela att ett land skulle få vara kandidat och än mindre komma igenom förhandlingar. Det följer regler som redan är etablerade.

När det gäller ett gemensamt regelsystem är vår poäng att ett sådant redan finns. Vi har redan gemensamt asylsystem och internationella konventioner. Vi har vidarebottsprinciper som länder inte efterlever. Det är vår kritik. Om vi bara efterlevde de regler som finns skulle vår mottagningskapacitet kraftigt förbättras.

Vad svarar då länderna? De svarar att de är fattiga, att de är under hård press och att de inte riktigt har resurserna för att klara detta. Det är ungefär så diskussionen går. Sedan berättar var och en av dem vad som just nu händer vid deras gränser. Europa gränsar till mycket av krig, fattigdom, dysfunktionella stater och reformprocesser som gått i stå eller som går baklänges.

Det är så vår omvärld ser ut. Det gör att många människor upplever att det inte går att leva där, och därför flyr de. När de flyr försöker de komma till Europa, ett Europa där regler finns. Men det är regler som inte alltid efterlevs. Och det handlar just nu om väldigt många människor.

Anf. 16 IRENE OSKARSSON (KD):

Ordförande! Jag tackar statsministern för återsrapporten. Jag skulle vilja lägga lite grann ytterligare till den diskussion som har förts om Lampedusa. Hur resonerar de sydeuropeiska länderna i den frågan? Jag skulle vilja höra det lite tydligare och mer konkret, både utifrån det hemiska som har hänt och utifrån hur man kan förhindra det. Är länderna

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det är en bra fråga. Min uppfattning är att den italienska regeringen gör en del. Från att den italienska regeringen tidigare mycket har talat om högre beredskap, om att vakta och så vidare, tycker vi att den nu har tagit en del initiativ. En kritik vi har är att mottagningskapaciteten är dålig och dessutom inte människovärdig på det sätt den borde vara. Det blir lätt så att i brist på eget mottagningssystem begär man hjälp utifrån, från EU.

En sak är viktig. Det har förts många diskussioner om Frontex roll här. Om man tittar lite noggrant ser man att gränskontroll egentligen är en blandning. Det är nationell kompetens med vissa inslag som EU har möjlighet att påverka. Frontex har den typen av uppgifter.

Om man är noggrann här – och jag följde detta noga när medlemsländerna talade – hör man att de egentligen inte begär en förändrad roll för Frontex. Och varför gör de inte det? Jo, därför att de tycker att det som nu sker i Medelhavet är mycket komplicerat. Huvudsakligen ser de det som att det är mycket hänsynslösa kriminella grupper som ägnar sig åt människohandel. Det nämndes att man får betala 4 000 dollar, och kanske ännu mer, för att få kliva på en båt som i grunden inte är sjövärdig för att komma över havet till Europa. Dessa hänsynslösa människor sätter andra människor i icke-sjövärdiga båtar, fullt medvetna om att de kanske sjunker. De kan alltså göra en förtjänst på flera miljoner på en sådan resa utan att bry sig om de konsekvenser det kan få för enskilda människor.

Då blir naturligtvis frågan: Är det Frontex uppgift att möta dessa icke-sjövärdiga båtar, som kanske sjunker, ta upp alla dessa människor och på det sättet bli nästa länk in i dessa länder? Det skulle bitvis spela förövarna i händerna. Det är inte jag som säger det, utan det är Medelhavsländerna som beskriver det här. De tycker att det är mycket bekymmersamt. Det blir som att vår goda vilja att använda EU-medel på något sätt spelar de mest hänsynslösa människor som just nu opererar i händerna.

Det tycker jag att vi ska lyssna på, för i grunden är det som sker fruktansvärt, men i det finns också en tung ekonomisk drivkraft som vi måste inse och en kriminalitet som vi på något sätt måste komma åt. Det får vi säkert anledning att återkomma till när vi ska tala om detta i december.

Anf. 18 LARS OHLY (V):

När det gäller diskussionen om tjänstesektorn förstod jag det som att besluten innebär att det ska lämnas årliga rapporter om hur arbetet med att tillämpa tjänstedirektivet fortskrider, och kommissionen ska ta fram en vägledning för vad som är att betrakta som proportionalitet och inte.

I dessa diskussioner menar jag att det hade varit bra om statsministern hade framfört det som jag bland annat sade i nämnden inför toppmötet. Det handlade om att man ser ett problem med lönedumpning, ifrågasatta fackliga rättigheter, bristande respekt för kollektivavtal och strejkrätt i samband med att arbetskraft flyttar. Det rimliga är att människor som arbetar i ett land ska ha samma villkor oavsett var de kommer ifrån. Ett

sådant ställningstagande hade varit mycket bättre än att inte säga någonting.

När det gäller fördjupningen av EMU kan jag hänvisa till de tidigare ställningstaganden som jag har framfört och som Vänsterpartiet har gjort, nämligen att vi inte är särskilt förtjusta i den förstärkta samordning av ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och socialpolitik som det här innebär. Vi har flera gånger också motsatt oss effekten av den europeiska planeringsterminen, till exempel i form av landsspecifika rekommendationer och centralisering av beslutsfattande. Vi kommer att återkomma till det i december.

Beträffande bankunionen är vi motståndare till den typ av bankunion som nu diskuteras.

När det gäller Lampedusa, Malta och de flyktingkatastrofer vi har sett i Medelhavet tycker jag att det är skrämmande uselt att EU inte kan komma längre än till att inventera befintliga instrument. I och för sig har statsministern en poäng i att de i dag inte följs och att de skulle kunna användas mycket bättre, men Cecilia Malmström har varit väldigt tydlig med att det också behövs nya beslut och nya sätt att se till att flyktingar och asylsökande får möjlighet att ta sig in i unionen, sätt som i dag är stängda. De förslagen lyser tydligen helt med sin frånvaro, vilket jag beklagar.

Slutligen vill jag säga att det är mycket möjligt att EU inte har och inte ska ha någon kompetens vad gäller huruvida USA har avlyssnat olika ledare i världen. Det borde dock inte ha hindrat Sverige från att vara aktiv i diskussionen och mycket tydligt ta avstånd från de uppgifter som finns om att USA har bedrivit spaning som drabbat ledare och politiska företrädare i Europa. Det är fullständigt utanför all acceptans att USA betar sig på det sättet, och jag tycker att det är skamligt att Sverige inte är tydligare i sitt avståndstagande när det gäller detta.

Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

När det gäller tjänstedirektivet vill jag påpeka att det är jag som under de här dagarna har varit aktiv för att få in skrivningar om att vi ska få en årlig rapport och att det från kommissionen ska jobbas fram en vägledning för vad som menas med professionalitet – detta utan att egentligen exkludera någonting.

Jag vill dock påpeka att poängen vi försöker göra är att tjänstehandeln inte blir mer gränsöverskridande därför att länder använder massvis med mer eller mindre genomtänkta skyddsåtgärder för att hålla handeln borta. Det handlar om yrkeskvalifikationer, krav på att en viss del av handeln inte ska få förekomma och marknadsbedömningar av om marknaden redan är mättad som det är eller om utländska aktörer ska få komma in. Vi har allt detta, och resultatet blir att tjänstehandeln inte växer.

Jag menar att vi inom den ram vi nu har kunnat sätta kommer att kunna återkomma till de här specifika frågorna. Sedan kanske vi kommer att betona lite olika vad vi tror är drivkraften för ökad tjänstehandel. Det är nämligen åtminstone min utgångspunkt. Vi behöver mer tjänstehandel, inte mindre.

I arbetsgruppen som jag hänvisar till i anledning av Lampedusa står bland annat att man ska inventera mer vad som kan göras på laglig grund. Jag tycker nog att det finns där. Jag har nu lyssnat till många län-

ders beskrivningar, och vi ska vara klara över att de i grunden vill ha mer pengar. De tycker att de är fattiga.

EU-nämnden kommer säkert att kunna diskutera om nämnden håller med om det, för i grunden kommer vi nog att hävda att det finns lite fler aspekter än det första, alltså vem som kommer över vattnet i en båt. Det handlar väl också om i vilket land man sedan de facto söker asyl och hur integrationsprocessen ser ut i de olika länderna. När man väl tittar på detta ser det plötsligt helt annorlunda ut.

Det blir alltså väldigt mycket att var och en berättar just sin berättelse om sina gränser och sedan säger: Här är nu jättemånga människor, och nu tycker vi att ni andra ska betala för det. Jag tycker inte att vi ska acceptera det sättet att beskriva den uppkomna situationen. Jag säger inte att Lars Ohly heller säger det, men vår röst är en av 28 och de flesta andra som talar runt bordet talar ungefär som jag nu beskrev. Då tycker jag att det är viktigare att låta arbetsgruppen arbeta, och i det ligger att återkomma med precis det Lars Ohly efterfrågar, fler legala vägar och mer legal grund för att komma in i Europa.

Jag tycker att jag i den roll jag har ska vara väldigt försiktig med att uttala starka ord gentemot andra länder baserat på information jag inte har förstahandstillgång till. Den principen försöker jag alltid leva efter. Vi har nu bett att få redovisat bland annat de anklagelser som finns om avlyssning när det gäller europeiska institutioner, vilket kom fram i somras. Det har inletts en dialog med arbetsgrupper om detta.

Det är också viktigt att inte hela frågan om signalspaning görs om till att handla om enskilda individer utan att vi mer ser på detta med legal grund och hur demokratisk kontroll kan byggas in i våra respektive nationella system. Det är alltså grunden.

Jag vill återigen understryka att jag tycker att min roll på sådana här möten är att vara väldigt noggrann med vad vi har förankrat och vad vi har förberett. Är det någonting som vi skulle behöva mer av är det bättre förberedda initiativ som är underbyggda och möjliga att förankra i förväg och mindre av pressutspel och saker som sägs rakt ut i världspressen för att sedan komma till oss övriga. Det skapar nämligen den typ av diskussioner vi nu har.

Om jag nu menar vad jag just har sagt uppfattar jag alltså inte att jag har fått instruktionen att varje gång hoppa upp och säga att Sverige ansluter sig till allting, fastän vi inte vet vad det är. I stället säger jag: Låt oss först se vad det är, och sedan ska vi utvärdera det. Det är ungefär vad jag vet om den intention som Frankrike och Tyskland nu har uttryckt.

Anf. 20 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Herr ordförande! Om jag inte missuppfattade statsministern inledningsvis har Frankrike och Tyskland alltså gjort ett uttalande angående avlyssningsdiskussionen eller avlyssningsskandalen – kalla det vad ni vill. I medierna framgår spekulationer om att det skulle kunna påverka det viktiga frihandelsavtal som nu är under upprättande.

Min fråga till statsministern är: Hur går tonerna – finns det en risk att detta kan spilla över på avtalet eller inte?

Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Min uppfattning är att det vore skadligt om det gjorde det. Jag tror att grunden i detta är att en av anklagelserna skulle vara att man då kan avlyssna vad motparten ska föra till förhandlingsbordet. Frågan är om det då är någon mening att föra en förhandling. Om en förhandling är svår bygger det ju på att man i substans tycker olika och försöker hitta nya utgångspunkter.

Uppfattningen hos oss som har jobbat länge för och välkomnar att vi faktiskt har fått i gång frihandelsförhandlingarna är naturligtvis att vi inte ska stoppa dem nu. Den väg som nu har valts är att utifrån de uppgifter som har kommit fram uttrycka ett starkt ifrågasättande gentemot USA, ställa frågan huruvida detta stämmer samt begära en genomgång eller rapportering.

Jag vill återigen hänvisa till vad Barack Obama sade när han var i Stockholm i september. Han sade: Vi har kapacitet överlägsen alla andras i världen att inhämta information, men vi bör vara mycket försiktiga med att använda den kapaciteten.

Det är väl uttryckt, men det kräver en hel del förändringar eller säkerställanden i lagstiftning och i demokratisk kontroll för att det verkligen ska gälla i verkligheten. Jag tycker att vi nu har former för att föra de samtalen med USA och även följa upp och se vad USA svarar. Det kommer vi säkert att få återkomma till.

Anf. 22 TERES LINDBERG (S):

Ordförande! Jag tackar statsministern för återrapporteringen.

Mina frågor tangerar lite grann det Irene Oskarsson och även Lars Ohly lyfte fram tidigare. Sverige är ett föregångsland, särskilt när det gäller kvotflyktingar. Lampedusa är väl egentligen ett fruktansvärt exempel på när migrationsfrågorna inte fungerar och människor i desperata sammanhang och i ren desperation hamnar i händerna på människosmugglare.

Kvotsystemet är ju ett sätt att motverka detta. Precis som statsministern säger tar inte alla EU:s länder det ansvar de faktiskt har; det kanske till och med bara är några få. Vi från Socialdemokraterna lyfte fram frågan också i onsdags, och då antydde statsministern att han eventuellt kunde tänka sig att ta upp frågan om kvotflyktingar och den kritik vi har från Sverige i och med att alla inte är med och tar ansvaret.

Jag undrar alltså mer specifikt hur diskussionerna har gått kring kvotflyktingar. Det gäller även den arbetsgrupp som statsministern nämner – kommer den också att hantera frågan om kvotflyktingar, eller kommer det att vara mer i allmänna ordalag, såsom återrapporteringen har varit här?

Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det nämns faktiskt specifikt. I § 47 finns en hänvisning, där det står: "It also calls for closer cooperation with the relevant international organisations, in particular UNHCR."

UNHCR är så att säga bärare av kvotflyktingsystemet. Också kommissionspresidenten Barroso gjorde fullständigt klar den enorma skillnad som finns i hur länder arbetar med vidarebosättning. Vi tycker att det är särskilt viktigt eftersom det gäller människor med särskilda skyddsbehov.

Det handlar om personer som i ännu större utsträckning än många andra är i behov av att komma i vidarebosättning.

Jag håller helt med om att det är ett betydelsefullt instrument. Vi har flera gånger redovisat att Europa i realiteten, om alla följde sina kvoter, skulle ha kapacitet att ta emot 100 000 personer. Här är det dock väldigt många som helt enkelt inte efterlever de regler som finns. I stället får vi beskrivningar av tryck och vad som händer snarare än svar på varför man inte gör det.

Det är för övrigt också en anledning till att jag tycker att det är viktigt att låta en arbetsgrupp gå igenom det här. Det handlar om att inte bara acceptera när länder säger: Nu kommer de till våra stränder, och nu är det kaos. I stället ska vi gå igenom och jämföra hur olika länder arbetar. När den redovisningen kommer fram förändras nämligen bilden, och då förändras trycket på vem som bör ta mer ansvar.

Jag kan berätta att många satt rätt tysta under de här diskussionerna, för väldigt många länder tar nära nog inte emot någon i någon del av systemet. Vi var på en del av de länderna, och deras förklaring är i princip: De vill inte bo här. Flera upplever att det kommer människor till deras länder – det hör vi runt om i Europa – som säger: Ja, förvisso är jag här, men jag vill till Sverige.

Det är en bild väldigt många har nu. De kommer till alla möjliga delar av Europa, och väldigt många av dem säger att de vill till Sverige. I det sammanhanget har vi bättre rykte än många av de andra. Vi får se hur det utvecklar sig.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern för informationen. Vi noterar att den migrationspolitiska delen av rådsslutsatserna inte har kommit nämnden till del ännu.

Därmed har EU-nämndens sammanträde kommit till sin slutpunkt. Vi tackar statsministern för närvaron per telefon i EU-nämnden i dag och önskar en trevlig helg.

Innehållsförteckning

2013/14:7

25 oktober

1 § Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 3 BÖRJE VESTLUND (S).....	3
Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	4
Anf. 5 GUSTAV BLIX (M)	5
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	5
Anf. 7 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	5
Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	5
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	7
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 12 FREDRICK FEDERLEY (C).....	8
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD).....	8
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 16 IRENE OSKARSSON (KD)	9
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	10
Anf. 18 LARS OHLY (V)	10
Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	11
Anf. 20 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M)	12
Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	13
Anf. 22 TERES LINDBERG (S).....	13
Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	13
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	14